

Lausunto

18.06.2026

Asia: VN/13732/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta ja toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valinnanvapauskokeilu on periaatteessa kannatettava, mutta yksityisten palveluiden käyttö painottuu selvästi hyväosaisiin ja kaupunkialueilla asuviin nuorempiin iäkkäisiin, koska kaupungeissa tarjontaa yksityisistä palveluista on enemmän ja käyttäjien tottumus käyttää yksityisiä palveluita on näissä ryhmissä suurempi.

Onkin todennäköistä, että valinnanvapauskokeilun käyttäjäkunta ei juurikaan vähennä terveyskeskusjonoja, koska he olisivat todennäköisesti valinneet yksityisen palveluntarjoajan joka tapauksessa. Myöskään tasavertaisuus ei toteudu maanlaajuisesti, vaan nuoremmat ikäluokat käyttävät valinnanvapauspalveluita eniten ja vanhimmat vähiten, vaikka tarve on suurin korkeimmissa ikäluokissa. Kaupunkialueilla valinnanvapauden kautta yksityisiä terveyspalveluita on käytetty suhteellisesti enemmän väestömäärään nähden kuin maaseutualueilla, joilla yksityisiä terveyspalveluita on vähemmän tarjolla. Yksityisten lääkärikäyntien korvaamisella ei siis ole suurta vaikutusta hyvinvointialueiden terveyskeskusjonojen lyhentämisessä, vaan suurempi hyöty ja palveluiden tasa-arvoisempi jakautuminen saataisiin käyttämällä kokeiluun varatun määrärahan alueellisten terveyskeskusten kehittämiseen ja ikääntyneiden toimintakykyä vahvistaviin toimenpiteisiin (kuten digituki ja kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen). Näin olisi saatu enemmän positiivisia vaikutuksia ja kustannussäästöjä julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Lähde: Kelan raportti - Valinnanvapauskokeilu 65 vuotta täyttäneille

Granberg Margit

Socca - Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus - läkkäiden palvelut